

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 19.10.2007
KOM(2007) 621 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO

Kestävää ja kilpailukykyistä eurooppalaista matkailua koskeva toimintaohjelma

KOMISSIION TIEDONANTO

Kestävää ja kilpailukykyistä eurooppalaista matkailua koskeva toimintaohjelma

1. JOHDANTO

Komissio tunnustaa matkailun merkittävän aseman EU:n taloudessa, ja se hyväksyiikin maaliskuussa 2006 uudistetun EU:n matkailupolitiikan¹, jonka päätavoitteena on ”parantaa Euroopan matkailualan kilpailukykyä ja luoda enemmän ja parempia työpaikkoja matkailun kestäväen kasvun myötä niin Euroopassa kuin koko maailmassa”. Komissio myös totesi, että ”kasvuun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävä välitön tavoite kulkee käsi kädessä sosiaalisten ja ympäristötavoitteiden edistämisen kanssa”, ja ilmoitti ryhtyvänsä valmistelemaan Euroopan matkailualan Agenda 21 -toimintaohjelmaa. Sen perustana on käytetty matkailun kestävyttä käsittelevän ryhmän² työtä, joka on esitetty helmikuussa 2007 julkaistussa raportissa *Action for more sustainable European tourism*³.

Matkailu onkin yksi niistä talouden aloista, joilla on eniten potentiaalia luoda tulevaisuudessa kasvua ja työllisyyttä EU:ssa. Suppean määritelmän⁴ mukaan matkailualan osuus tällä hetkellä on noin 4 prosenttia EU:n BKT:stä; osuus vaihtelee usean uuden jäsenvaltion 2 prosentista Maltan 12 prosenttiin. Sen epäsuora vaikutus BKT:hen sen sijaan on paljon suurempi: matkailualan osuus EU:n BKT:stä on välillisesti yli 10 prosenttia ja noin 12 prosenttia kaikista työpaikoista.

Matkailuala on erityisen tärkeä, kun kyseessä on työmahdollisuuksien tarjoaminen nuorille, joiden osuus matkailualan työvoimasta on kaksinkertainen muihin talouden aloihin verrattuna⁵. Työllisyyden kasvu matkailualalla on ollut huomattavasti suurempaa kuin muilla talouden aloilla viime vuosina, ja näin ala on vaikuttanut merkittävästi uusien ja parempien työpaikkojen luomista koskeviin Lissabonin tavoitteisiin. Matkailun asema EU:n taloudessa todennäköisesti kasvaa edelleen tulevina vuosina, kun matkailualan vuotuiseksi kasvuksi ennustetaan hieman yli 3 prosenttia⁶.

Saattaa olla haasteellista löytää oikea tasapaino toisaalta matkakohteiden itsenäisen kehittämisen ja ympäristönsuojelun ja toisaalta kilpailukykyisen taloudellisen toiminnan kehittämisen välillä. Matkailun kestävyttä käsittelevä ryhmä on työssään kuitenkin vahvistanut, että matkailu voi mitään muuta talouden alaa enemmän luoda

---

¹ KOM(2006) 134 lopullinen, 17.3.2006.

² Ks. KOM(2003) 716 lopullinen ja KOM(2006) 134 lopullinen; asiakirjoista löytyy lisätietoa ryhmän kokoonpanosta ja tehtävistä.

³ http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/tourism_sustainability_group.htm

⁴ Perinteiset matkanjärjestäjät ja matkailupalvelujen tarjoajat (hotellit, ravintolat, kahvilat, matkatoimistot, autovuokraamot, lentoyhtiöt jne.), jotka tarjoavat tavaroita ja palveluita suoraan matkailijoille.

⁵ ”Nuorten saaminen täysipainoisemmin mukaan koulutukseen, työelämään ja yhteiskunnan toimintaan”, KOM(2007) 498 lopullinen, 5.9.2007.

⁶ World Travel and Tourism Council (WTTC) – TSA Regional Reports, Euroopan unioni 2007.

synergiaa tiiviissä vuorovaikutuksessa ympäristöön ja yhteiskuntaan. Tämä johtuu siitä, että matkakohteiden kehittäminen liittyy tiiviisti paikallisen väestön luonnolliseen ympäristöön, kulttuurillisiin erityispiirteisiin, sosiaaliseen vuorovaikutukseen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin. Näiden erityispiirteiden ansiosta matkailu antaa pontta matkakohteiden säilyttämiselle ja kehittämiselle suoraan lisäämällä tietoisuutta ja tuomalla tulotukea ja epäsuorasti tarjoamalla taloudelliset perusteet sille, että muut antavat tällaista tukea.

Globaalit suuntaukset ja prioriteetit muuttuvat, ja matkailualan entistä suurempana haasteena on säilyttää kilpailukykyä mutta turvata samalla kestävyys pitäen mielessä, että pitkällä aikavälillä kilpailukyky riippuu kestävyydestä. Tällä hetkellä erityisesti ilmastonmuutos on keskeinen aihe, joka vaatii myös matkailualaa vähentämään osuuttaan kasvihuonekaasupäästöistä ja matkakohteita mukautumaan kysyntämallien ja tarjottavien matkailutyyppeiden muutoksiin.

Euroopan matkailun tulevaisuus riippuu turistin kokemusten laadusta: turistit katsovat, että paikoissa, joissa huolehditaan ympäristöstä, työntekijöistä ja paikallisyhteisöistä, huolehditaan todennäköisemmin myös heistä. Ottamalla kestävyyttä koskevat näkökohdat huomioon toiminnassaan matkailualan sidosryhmät suojelevat kilpailuetuja, jotka tekevät Euroopasta maailman houkuttelevimman matkakohteen, eli sen monimuotoisuutta ja luonnon ja kulttuurien vaihtelevuutta. Kestävyyttä koskevien näkökohtien huomioon ottaminen sosiaalisesti vastuullisella tavalla⁷ auttaa lisäksi matkailualaa innovoimaan tuotteitaan ja palveluitaan ja parantamaan niiden laatua ja arvoa.

Tässä tiedonannossa esitettävä *Kestävää ja kilpailukykyistä eurooppalaista matkailua koskeva toimintaohjelma* noudattaa näin ollen Euroopan komission pitkän aikavälin sitoumusta⁸, jota muut yhteisön toimielimet tukevat⁹. Sen pohjana on käytetty matkailun kestävyyttä käsittelevän ryhmän raporttia ja sen jälkeisen julkisen kuulemisen¹⁰ tuloksia. Toimintaohjelmalla edistetään osaltaan kasvun ja työllisyyden edistämiseen tähtäävän Lissabonin uudistetun strategian¹¹ sekä uudistetun kestävä kehityksen strategian¹² täytäntöönpanoa.

2. KESTÄVÄÄ JA KILPAILUKYKYISTÄ EUROOPPALAISTA MATKAILUA KOSKEVA TOIMINTAOHJELMA

Jotta saadaan oikea tasapaino turistien hyvinvoinnin, luonnon- ja kulttuuriympäristön tarpeiden sekä matkakohteiden ja yritysten kehittämisen ja kilpailukykyvyn välille,

---

⁷ Ks. myös ”Opportunity and Responsibility. How to help more small businesses to integrate social and environmental issues into what they do”, tammikuu 2007.

⁸ Sitoumuksesta ilmoitettiin ensimmäisen kerran asiakirjassa KOM(2001) 665 lopullinen, 13.11.2001 (toimenpide 8), ja se vahvistettiin myöhemmin asiakirjoissa KOM(2003) 716 lopullinen, 21.11.2003, ja KOM(2006) 134 lopullinen.

⁹ Neuvoston päätöslauselma, annettu 21.5.2002, Euroopan matkailun tulevaisuudesta (EYVL C 135, s. 1), neuvoston päätelmät Euroopan matkailun kestävyydestä (asiak. 8194/05, 19.4.2005), Euroopan parlamentin päätöslauselma Euroopan kestävä matkailun uusista näkymistä ja haasteista (2004/2229 INI).

¹⁰ Ks. http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/index_en.htm.

¹¹ KOM(2005) 24 lopullinen, 2.2.2005.

¹² Uudistettu EU:n kestävä kehityksen strategia, hyväksytty Eurooppa-neuvostossa 15.–16.6.2006.

tarvitaan integroitua ja kokonaisvaltaista poliittista lähestymistapaa, jossa kaikilla sidosryhmillä on samat tavoitteet.

2.1. Eurooppalaisen matkailun kestävyiden tavoitteet ja haasteet

Talous-, sosiaali- ja ympäristöpolitiikan kehittämiseksi tarkoitettujen nykyisten EU-puitteiden, jotka perustuvat kasvua ja työllisyyttä edistävään kumppanuuteen ja kestävä kehityksen strategiaan, tarjoavat riittävän perustan tämän toimintaohjelman tavoitteille, joita ovat taloudellinen vauraus, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja koheesio sekä ympäristön ja kulttuurin suojeleminen.¹³

Tavoitteiden pitäisi myös ohjata Euroopan matkailualan sidosryhmiä niiden laatiessa politiikkaa ja toimia, jotka vaikuttavat Euroopasta pois päin suuntautuvaan matkailuun, ja tukevat matkailua kestävä kehityksen välineenä kohdemaissa.

Näihin tavoitteisiin pyrittäessä on käsiteltävä matkailualalle ominaisia monia haasteita¹⁴. Näitä ovat pääasiassa luonnon ja kulttuuriresurssien suojeleminen ja hallinta, resurssien käytön ja säästämisen, myös jätteen tuotannon, minimoiminen turistikohteissa, muutoksen hallinta paikallisyhteisön hyvinvointia tukien, kysynnän kausiluontoisuuden lieventäminen, matkailuun liittyvän liikenteen ympäristövaikutusten käsittely, matkailukokemusten saattaminen kaikkien saataville ilman syrjintää sekä matkailualan työpaikkojen laadun parantaminen, myös käsittelemällä laittomasti maassa oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työllistämistä¹⁵ komission siirtolaispolitiikan puitteissa. Lisähaasteena on varmistaa, että turistit ovat turvassa ja että paikallisyhteisöt, joissa matkailupalveluja tarjotaan, ovat turvallisia, ja tämä on myös perusedellytys matkailun menestyksekkäälle kehittämiselle.¹⁶

Haasteet eivät ole sidoksissa aikaan tai paikkaan. Niille annettava prioriteettiasema, tapa jolla niitä käsitellään ja niihin liittyvät mahdollisuudet voivat olla erilaisia eri paikoissa.

Sidosryhmien on edelleen ennakoitava muutoksia ja pysyttävä niiden tasalla. Poliitikassa ja toimissa on otettava huomioon, miten ympäristöhaasteet – kuten ilmastonmuutos¹⁷ ja veden niukkuus¹⁸ – teknologian kehitys tai muut ajankohtaiset poliittiset, taloudelliset tai sosiaaliset aiheet vaikuttavat kysyntään ja tarjontaan. Sen vuoksi haasteiden tilanne päivitetään säännöllisesti yhdessä kaikkien sidosryhmien kanssa.

---

¹³ Näitä tavoitteita käsitellään tarkemmin matkailun kestävyttä käsittelevän ryhmän raportissa (s. 3).

¹⁴ Nämä keskeiset haasteet on esitetty matkailun kestävyttä käsittelevän ryhmän raportissa (s. 8–17), ja ne liittyvät uudistetussa kestävä kehityksen strategiassa kartoitettuihin seitsemään haasteeseen.

¹⁵ Ks. ehdotus direktiiviksi maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajiin kohdistettavien seuraamusten säättämisestä, KOM(2007) 249, s. 2; Vaikutustenarviointi, SEK(2007) 603, s. 7.

¹⁶ Jäsenvaltioille voisi olla hyötyä tilojen ja massatapahtumien suojaamista koskevien hyvien toimintatapojen kartoittamisesta ja levittämisestä Euroopan elintärkeiden infrastruktuurien suojaamisohjelman kautta, minkä avulla toimet voitaisiin koordinoita asianmukaisesti.

¹⁷ Ks. myös vihreä kirja ”Sopeutuminen ilmastonmuutokseen Euroopassa – vaihtoehdot EU:n toimille”, KOM(2007) 354 lopullinen, 29.6.2007.

¹⁸ Ks. myös ”Veden niukkuuden ja kuivuuden asettamiin haasteisiin vastaaminen Euroopan unionissa”, KOM(2007) 414 lopullinen, 18.7.2007.

2.2. Toimintapuitteet

Tämän toimintaohjelman tavoitteiden saavuttaminen ja edellä mainittujen haasteiden torjuminen edellyttävät yhtenäisiä toimia, joita voidaan tukea asianmukaisella julkisella politiikalla: hallinnoimalla matkakohteita kestävästi, ottamalla huomioon kestävyyttä koskevat kysymykset elinkeinoharjoittajien toiminnassa sekä lisäämällä tietoisuutta kestävyyteen liittyvistä seikoista turistien parissa.

Matkakohteiden kestävä hallinto on ratkaisevan tärkeää matkailun kehittämiseksi, erityisesti tehokkaan tilan- ja maankäytön suunnittelun ja kehittämisen valvonnan sekä infrastruktuureja ja palveluja koskevien investointipäätösten kautta. Pyrittäessä varmistamaan, että uusi matkailun kehittäminen sopii laajuudeltaan ja laadultaan paikallisyhteisön ja ympäristön tarpeisiin, kestävällä hallinnolla voidaan vahvistaa matkakohteen talouden tulosta ja kilpailuasemaa pitkällä aikavälillä. Se edellyttää tukikehystä, jossa ovat mukana kaikki alueelliset ja paikalliset sidosryhmät, ja toimivaa rakennetta, jonka puitteissa on helppo toteuttaa yhteistyökumppanuutta ja toimivaa johtajuutta.

Perusvaatimuksena on se, että yritykset säilyvät kilpailukykyisinä. Tämän tueksi toteutettavia toimia olisi pidettävä osana kestävyuden toteuttamisprosessia, joka edustaa yhtä tärkeimmistä kilpailueduista. Pitkän aikavälin kilpailukyvyyn, elinkelpoisuuden ja vaurauden varmistamiseksi yritysten olisi sen vuoksi aiempaa paremmin otettava kestävyyteen liittyvät näkökohdat täysimittaisesti huomioon päätöksenteossaan sekä hallintokäytännöissään ja -välineissään. Tässä prosessissa yritysten tukipalveluilla ja järjestöillä on tärkeä tehtävä.

Näkyvän edistyksen saavuttamiseksi sekä vapaa-ajan että yritysmarkkinoiden kysyntäpuolen olisi annettava vahvempia ja johdonmukaisempia signaaleja. Turistien valmiuksia kriittiseen päätöksentekoon on kehitettävä ja vahvistettava, että he pystyvät tekemään kestävästä kehityksestä edistävistä valintoista. Tietoisuus kestävyydestä ja eettinen ajattelu voivat helpottaa turistien vastuullisten asenteiden ja käytäntöjen muokkaantumista. Kuluttajien lisääntyvä tietoisuus kestävyysnäkökohdista voi myös vaikuttaa yrityksiin niin, että ne reagoivat asiaan.

2.3. Periaatteet kilpailukykyisen ja kestävä matkailun saavuttamiseksi

Jotta päästäisiin kilpailukykyiseen ja kestävä matkailuun, komissio kehottaa kaikkia toimijoita noudattamaan seuraavia periaatteita.¹⁹

- **Omaksutaan kattava ja yhtenäinen lähestymistapa** – Matkailun eri vaikutukset olisi otettava huomioon suunnittelu- ja kehittämissivaiheessa. Lisäksi matkailun olisi oltava tasapainossa yhteiskuntaan ja ympäristöön vaikuttavien kaikenlaisten eri toimien kanssa ja se olisi integroitava niihin.
- **Tehdään pitkän aikavälin suunnitelmat** – Kestävä kehitys tarkoittaa myös tulevien sukupolvien tarpeiden huomioon ottamista. Pitkän aikavälin suunnittelu edellyttää kykyä pitää yllä toimia pitkiä aikoja.

---

¹⁹ Turismin kestävyyttä käsittelevän ryhmän raportti ”Action for more sustainable European Tourism”, helmikuu 2007, s. 3–4.

- **Saavutetaan asianmukainen kehitysvauhti ja -tahti** – Kehityksen tason, vauhdin ja mallin olisi tuotava esiin ja kunnioitettava matkakohteiden erityispiirteitä, resursseja ja tarpeita.
- **Otetaan mukaan kaikki sidosryhmät** – Kestävä lähestymistapa edellyttää laajaa ja sitoutunutta osallistumista päätöksentekoon ja käytännön toteuttamiseen kaikilta niiltä, joihin tulos vaikuttaa.
- **Hyödynnetään parasta saatavilla olevaa tietämystä** – Poliitiikan ja toimien pitäisi perustua tuoreimpiin ja parhaisiin saatavilla oleviin tietoihin. Tietoa matkailun suuntauksista ja vaikutuksista sekä siihen liittyvistä taidoista ja kokemuksista olisi vaihdettava halki Euroopan.
- **Minimoidaan ja hallitaan riskit** (ennalta varautumisen periaate) – Jos tuloksista on epävarmuutta, olisi tehtävä täydellinen arviointi ja toteutettava ennaltaehkäiseviä toimia, jotta vältetään vahingot ympäristölle ja yhteiskunnalle.
- **Tuodaan vaikutukset esiin kustannuksissa** (käyttäjä ja saastuttaja maksaa) – Hinnoissa olisi näyttävä kulutuksen ja tuotannon todelliset kustannukset yhteiskunnalle. Tällä ei tarkoiteta pelkästään saastumista vaan myös veloittamista sellaisten tilojen käytöstä, joihin liittyy merkittäviä hallintokustannuksia.
- **Asetetaan tarvittaessa rajat ja noudatetaan niitä** – Olisi kartoitettava yksittäisten paikkojen ja laajempien alueiden kantokyky ja olisi oltava valmiina ja pystyttävä rajoittamaan matkailun kehittämistä ja turistivirtojen määrää tarpeen mukaan.
- **Seurataan tilannetta jatkuvasti** – Kestävyydessä on kyse vaikutusten ymmärtämisestä ja niiden havainnoimisesta koko ajan, jotta voidaan tehdä tarvittavat muutokset ja parannukset.

3. YHDESSÄ ETEENPÄIN

Monet sidosryhmät ovat jo tunnustaneet kestävyyyteen liittyvien haasteiden merkityksen ja työskentelevät parantaakseen toimintaansa. Pyrkimyksistä huolimatta lisätoimia tarvitaan. Jotta saataisiin parempia tuloksia, nykyisissä – ja tulevaisuudessa – aloitteissa olisi yhdistettävä pyrkimykset ja toimittava yhdessä näkyvämmiin ja synergisemmin.

Tällä toimintaohjelmalla pyritään vahvistamaan tällaista vapaaehtoista ja jatkuvaa prosessia, ja sen edistämiseen olisi osallistuttava kaikkien eurooppalaisten matkailun sidosryhmien: hallinnon eri tasojen – paikallisviranomaisten, matkakohteiden hallintojärjestelmien, alueiden, jäsenvaltioiden – sekä Euroopan komission, yritysten, turismi- ja muiden elinten²⁰, jotka voivat edistää ja tukea matkailua ja vaikuttaa siihen.

---

²⁰ Esimerkiksi koulutus- ja tutkimuslaitokset, ammattiliitot, kuluttajajärjestöt, kansalaisjärjestöt ja kansainväliset organisaatiot.

Matkailusektorilla on mukana monia eri yksityisen ja julkisen sektorin sidosryhmiä, joilla on hajautettua toimivaltaa. Sen vuoksi on erittäin tärkeää noudattaa toissijaisuusperiaatetta ja työskennellä alhaalta ylöspäin ja ottaa mukaan ne sidosryhmät, joilla on toimivaltaa ja jotka ovat halukkaita osallistumaan toimintaohjelman toteutukseen.

Sen vuoksi keskeiselle sijalle asetetaan yhteiset toimet matkakohteiden tasolla, mutta niin, että niitä tuetaan kansallisen ja yhteisön tason politiikalla ja toimilla.

3.1. Sidosryhmien rooli

Matkailun kestävyyttä käsittelevä ryhmä laati toimintapuitteet, jossa annetaan laaja vastuu²¹ ja erityistehtäviä²² eri sidosryhmille toimintaohjelman toteutuksessa kolmella edellä mainitulla keskeisellä osa-alueella – kestävät matkakohteet, kestävät yritykset ja vastuulliset turistit – ja kartoitettujen haasteiden alalla.

Matkailuun liittyviä sidosryhmiä kehoitetaan omaksumaan nämä vastuualueet ja hyödyntämään mahdollisuuksia, joita kestävyysliittävät haasteet tarjoavat, uusina innovaation ja kasvun lähteinä.

Sidosryhmien olisi jaettava kokemuksiaan tiedottamalla positiivista ja negatiivista tuloksista, jotta saadaan lujitettua kestäviin ja kilpailukykyisiin käytäntöihin liittyvän tietämyksen hankkimisen, levittämisen sekä toteuttamisen välistä yhteyttä. Sen vuoksi niiden olisi pyrittävä jäsenettyyn ja säännölliseen yhteistyöhön tasoilla, joilla toiminta useimmiten tapahtuu – olipa kyseessä sitten matkakohteen tai alueellinen, kansallinen, yhteisön tai kansainvälinen taso – ja tuotava kestävyys mukaan keskusteluihin näissä yhteistyörakenteissa. Esimerkkinä yhteistyöstä voidaan antaa työnantajien, työntekijöiden ja niitä edustavien järjestöjen välinen vuoropuhelu.

Pien- ja mikroyrityksillä on keskeinen rooli Euroopan matkailualalla, mutta kokonsa vuoksi ne eivät ehkä niin hyvin pysty sisällyttämään kestäväan kehitykseen liittyviä näkökohtia liiketoimintaansa ja markkinoimaan niitä sen osana. Sen vuoksi asianomaisia välittäjätahoja kehoitetaan toimittamaan tämän toimintaohjelman keskeiset viestit niiden tiedoksi ja edistämään niiden osallistumista sen toteutukseen.

3.2. Euroopan komission tehtävät

Komissio tunnustaa toimintavastuunsa ja toteuttaa yhteisön tason aloitteita asteittaisella lähestymistavalla, joka tarjoaa matkailualan sidosryhmille Euroopan tason lisäarvoa. Samalla se noudattaa täysin toimivallan jakoa, josta määrätään perustamissopimuksessa.

Tämä toimintaohjelma ohjaa komission tulevaa toimintaa matkailualalla ja muillakin sellaisilla politiikan aloilla, joilla on vaikutusta matkailuun ja sen kestävyysliittävyyteen. Tässä komissio nojautuu matkailun kestävyyttä käsittelevän ryhmän toimintaan.

Komissio tekee matkailualalla yhteistyötä myös lähialueiden (Itä-Euroopan ja Välimeren alueen) ja Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien maiden kanssa

---

²¹ Matkailun kestävyyttä käsittelevän ryhmän raportti, s. 27–30.

²² Matkailun kestävyyttä käsittelevän ryhmä raportti, taulukko 1 a ja 1 b, s. 31–39.

sekä tukee alhaisen ja keskitulotason kehitysmaita Euroopan unionin suorien ulkomaisten sijoitusten ja yhteisyritysten kautta.

3.2.1. *Toimijoiden aktivointi tiedon tuottamiseksi ja jakamiseksi*

Euroopan komissio pyrkii lisäämään hyvien toimintatapojen näkyvyyttä ja tunnistamista EU:n kansalaisten keskuudessa ja lisäämään tietoa niistä toimintatavoista, jotka yhdistävät kestävyuden ja kilpailukyvyn niin, että ne vahvistavat toisiaan.

Komissio järjestää konferensseja ja toteuttaa tutkimuksia, joiden tarkoituksena on lisätä tietoa haasteista, esimerkiksi matkailun tekemisestä helpommaksi nuorille, vanhuksille ja henkilöille, joilla on erityistarpeita, sosiaalista ja esteetöntä matkailua koskevilla aloitteilla, sekä työskentelymenetelmistä, joita voitaisiin soveltaa paikallis- ja aluetasolla (esim. tutkimus suurten kulttuuri- ja urheilutapahtumien vaikutuksesta matkailualan pk-yrityksiin). Erityisesti ”Tourism learning area” -käsikirja on käytännön aloite, jolla edistetään erilaisten oppilaitosten osallistumista yhteisymmärrystä rakentavan lähestymistavan puitteissa ja jolla pyritään parantamaan matkailualan pk-yritysten suorituskykyä ja inhimillisiä voimavaroja matkakohteissa.

Komissio yrittää edelleen kiinnittää tietoa tuottavien tahojen (esim. korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, julkisten ja yksityisten seurantakeskusten) huomion haasteisiin, joita liittyy eurooppalaisen matkailun kestävyteen. Se helpottaa niiden yhteistyötä ja edistää virallisen ja epävirallisen matkailualan koulutuksen tarjoamista. Se kannustaa liikkuvuutta Euroopassa tukemalla kansainvälistä koulutusta, työharjoittelua ja vaihtoa sekä kehittämällä koulutusmenetelmiä, -materiaalia ja -sisältöä, myös sisällyttämällä kestävyteen liittyvät periaatteet koulutusohjelmiin.

Paikallis- ja aluetason sitoumuksia tuetaan erityyppisten sellaisten matkakohteiden (esim. maaseutu-, rannikko-, vuoristo- ja kaupunkikohteiden) liittoutumien kautta, jotka ovat sitoutuneet kestäväan matkakohdehallintoon, jonka edelläkävijät ovat aloittaneet ja johon kaikki muut asiaan liittyvät tahot voivat osallistua. Euroopan komissio tukee sellaisten foorumien vahvistamista tai perustamista – myös käyttämällä uutta teknologiaa – joissa voidaan vaihtaa hyvistä ja huonoista toimintatavoista saatuja kokemuksia ja parantaa yhteistoimintaa matkailualan ja muiden siihen liittyvien alojen välillä. Matkakohteiden kestäväan hallintoon liittyvien hyvien toimintatapojen vaihdolla (esim. kausiluonteisuuden ja matkailukauden pidentämisen käsittelyllä) voidaan edistää merkittäväällä tavalla matkakohteiden kilpailukykyä. Näillä foorumeilla voitaisiin omaksua erikoistuneempi lähestymistapa, jossa tulisivat esiin matkakohteiden alueelliset ja taloudelliset erityispiirteet.

Myös vuotuinen Euroopan matkailufoorumi tarjoaa mahdollisuuden sidosryhmille vaihtaa näkemyksiä ja tiivistää yhteistyötään asioissa, jotka liittyvät eurooppalaisen matkailun kestävyuden ja kilpailukyvyn yhteyksiin.

Jäsenvaltioiden kanssa tehtävän ja niiden välisen yhteistyön tiivistämiseksi hyödynnetään matkailualan neuvoa-antavan komitean²³ välityksellä tapahtuvaa vuotuista raportointia. Tarkoituksena on vaihtaa ja levittää tietoa myös siitä, miten politiikalla ja toimilla turvataan matkailun kestävyys.

Matkailun kehittymisestä Euroopassa on tarvetta saada nopeammin ja parempaa tietoa, ja tätä voidaan lähestyä osaksi keräämällä ja tuottamalla tilastollisia ja maantieteellisiä tietoja²⁴ ja osaksi nykyisten tai uusien seurantakeskusten työn kautta. Tällainen tieto voisi helpottaa keskeisten haasteiden seuraamista ja etenkin niiden, jotka ovat tärkeitä pk-yrityksille, kuten työllisyyteen ja kausiluontoisuuteen liittyvät.

Komissio kehottaa kansainvälisiä organisaatioita (Maailman matkailujärjestöä, YK:n ympäristöohjelmaa, UNESCOa jne.) osallistumaan prosessiin kartoittamalla synergiaa niiden toiminta-alojen ja tämän toimintaohjelman välillä.

3.2.2. *Matkailun huippukohteiden edistäminen*

Komissio jatkaa ”Eurooppalaiset matkailun huippukohteet” -pilottihankkeen toteuttamista. Hankkeella edistetään uusia eurooppalaisia matkakohteita ja tarjotaan tukea niille, joissa matkailua kehitetään niin, että varmistetaan sosiaalinen, kulttuurinen ja ympäristön kestävyys. Palkinnolle valitaan joka vuosi eri teema. Komissio helpottaa palkittujen matkakohteiden välisten verkostojen luomista, jotta ne voisivat vaihtaa hyviä toimintatapoja Euroopan tasolla ja kannustaa muita matkakohteita omaksumaamaan samanlaisia kestäviä matkailunkehittämismalleja.

Komissio vahvistaa myös Euroopan imagoa matkakohteena, jolle on ominaista korkea laatu ja kestävyys. Tältä osin komissio työskentelee Euroopan matkailukomission ja kansallisten turismijärjestöjen kanssa laatiakseen strategian, johon kuuluu myös European Destination Tourism -portaalin²⁵ käyttö.

3.2.3. *EU:n rahoitusvälineiden aktivointi*

Euroopan komissio tunnustaa sidosryhmien tarpeen rahoitustukeen, jotta voidaan edistää toimintaohjelman toteuttamista. Euroopan tasolla on jo mahdollisuuksia, joita voidaan hyödyntää, kuten jäsenvaltioiden ja alueiden mahdollisuus rahoittaa matkailuhankkeita Euroopan aluekehitysrahaston kautta. Kestävät ja innovatiiviset matkailukäytännöt on jo otettu esiin prioriteettikriteerinä yhteisön eri rahoitusvälineiden eri tavoitteissa, varsinkin koheesiopolitiikan rahastoissa (Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahasto), Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastossa, Euroopan kalatalousrahastossa, tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen 7. puiteohjelmassa (jossa ilmastonmuutokseen liittyvä prioriteetti vaikuttaa matkailuun) sekä Leonardo da Vinci -ohjelmassa, jossa on otettu käyttöön oppisopimuskoulutuksessa ja ammattikoulutuksessa oleville nuorille tarkoitettu erityistoimenpide, jossa analysoidaan ja kehitetään alan ammattipätevyyttä. Myös kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelmalla tuetaan EU:n

---

²³ Neuvoston päätös 86/664/ETY, tehty 22. joulukuuta 1986.

²⁴ Esimerkiksi matkailualan tilastoja koskevan direktiivin tarkistuksen kautta ja/tai ympäristön ja turvallisuuden maailmanlaajuisen seurantajärjestelmän (GMES) kautta, joka tarjoaa Euroopan laajuisia yhtäläistä paikkatietopalvelua.

²⁵ Ks. www.visiteurope.com.

yrittäjien ja erityisesti pk-yritysten kilpailukykyä.²⁶ Komissio helpottaa tiedon levitystä siitä, miten matkailualan sidosryhmät ovat hyödyntäneet ja voivat hyödyntää näitä EU:n rahoitusvälineitä.

3.2.4. *Kestävyyden ja kilpailukyyn huomioon ottaminen komission politiikassa*

Monilla yhteisön politiikoilla ja toimilla voi olla suurta vaikutusta matkailuun ja sen kestävyteen, ja niillä voidaan osallistua merkittävällä tavalla keskeisten haasteiden käsittelyyn. Yleisellä politiikalla, kuten ympäristö-, liikenne-, työllisyys- tai tutkimuspolitiikalla, voi olla eri vaikutuksia eri alueilla niiden erityispiirteiden vuoksi. Komissio ottaa huomioon näiden eri alueiden tarpeet.

EU:n tulevaa meripolitiikkaa koskevassa kuulemisprosessissa useilta sidosryhmiltä saadut vastaukset osoittivat, että ne ovat kiinnostuneita ja tukevat EU-tason toimia, jotka tähtäävät kestävämpään ja kilpailukykyisempään meri- ja rannikkomatkailuun. Yhtenäinen lähestymistapa meripolitiikkaan tarjoaa perustan jatkotoimien laatimiselle alan kestävyden ja kilpailukyyn vahvistamiseksi. Ensimmäisessä vaiheessa komissio kiinnittää huomionsa rannikkomatkailuun ja arvioi nopeasti kasvavien segmenttien, kuten risteilymatkailun, vaikutuksia, ja tarkastelee risteilyteollisuuden, satamapalvelujen, huvivenesatamien ja muiden meriteollisuuden alojen välisiä yhteyksiä sekä rannikkoalueiden maa- ja merikäytön väliseen kilpailuun liittyviä kysymyksiä.

Vuoristoalueet tarvitsevat maaseudun kehittämispolitiikkaa, jossa yhdistyvät tämän erityisen luonnonympäristön säilyttämisvaatimukset ja sen asukkaiden kestävä hyvinvointi.²⁷ Komissio tunnustaa tarpeen säilyttää monien näiden haavoittuvien vuoristoalueiden rikas luonnonperintö.

Maaseutualueet investoivat matkailuun monipuolistaakseen talousrakennettaan, mikä on välttämätöntä kasvun, työllisyyden ja kestävä kehityksen kannalta. Ne tarjoavat erittäin houkuttelevia mahdollisuuksia paikkoina, joissa voi asua ja työskennellä ja joissa on tarjolla luonnonvaroja ja erittäin arvostettuja maisemia. Tämä merkitsee sitä, että on varmistettava yhteisön politiikan johdonmukaisuus ja synergia, säilytettävä ympäristö ja turvattava maaseutu.

Matkailu voi edistää myös kaupunkialueiden kestävä kehitystä parantamalla yritysten kilpailukykyä, täyttämällä sosiaalisia tarpeita ja säilyttämällä kulttuuri- ja luonnonympäristöä. Jos kaupunkikohteiden halutaan menestyvän, niiden on omaksuttava globaali lähestymistapa, joka perustuu kestävä kehityksen periaatteisiin ja joka tunnustetaan ja jota tuetaan julkisen politiikan kaikilla tasoilla, myös yhteisön tasolla.

4. PÄÄTELMÄT

Tällä tiedonannolla käynnistetään ja vahvistetaan virallisesti keskipitkän aikavälin toimintaohjelma, jonka puitteissa kaikkien sidosryhmien olisi toteutettava tarvittavat

---

²⁶ Ks. myös KOM(2006) 134 lopullinen, s. 6–7.

²⁷ Alpeja koskevaan yleissopimukseen liittyvä matkailua koskeva pöytäkirja on esimerkki välineestä, jolla voidaan kannustaa ja koordinoita sidosryhmien osallistumista alue- ja paikallistasolla.

toimet vahvistaakseen panostaan kestäviin käytäntöihin, jotta parannetaan Euroopan kilpailukykyä houkuttelevimpana matkailukohteena.

Euroopan komissio luottaa muiden EU-toimielinten poliittiseen tukeen tälle aloitteelle ja esittää saavutettua edistystä koskevan arvioinnin vuonna 2011.